

*0: EK
*1: 2009-2010
*2: 3
*3: WordXP
*4: 3de vergadering
*5: Dinsdag 6 oktober 2009
*6: 13.30 uur
**

Voorzitter: Timmerman-Buck

Tegenwoordig zijn 72 leden, te weten:

Asscher, Van de Beeten, Bemelmans-Videc, Benedictus, Van den Berg, Biermans, Van Bijsterveld, De Boer, Böhler, Doek, Dölle, Van Driel, Dupuis, Duthler, Elzinga, Engels, Essers, Flierman, Franken, Goyert, De Graaf, Hamel, Haubrich-Gooskens, Hendrixx, Hermans, Hillen, Ten Hoeve, Hofstra, Holdijk, Ten Horn, Huijbregts-Schiedon, Janse de Jonge, Van Kappen, Kneppers-Heijnert, Koffeman, Kox, Lagerwerf-Vergunst, Laurier, Leijnse, Leunissen, Van der Linden, Linthorst, Meindertsma, Meulenbelt, Meurs, Noten, Peters, Putters, Quik-Schuijt, Reuten, Rosenthal, Schaap, Schouw, Schuurman, Slager, Slagter-Roukema, Smaling, Strik, Swenker, Sylvester, Tan, Terpstra, Thissen, Timmerman-Buck, Vedder-Wubben, Vliegthart, De Vries, De Vries-Leggedoor, Werner, Westerveld, Willems en Yildirim.
**

*N

De **voorzitter**: Ik deel aan de Kamer mede dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden:

Eigeman, wegens verblijf buitenslands;

Broekers-Knol en Kuiper, wegens verblijf buitenslands in verband met deelname aan de COSAC.
**

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen.

De **voorzitter**: De ingekomen stukken staan op een lijst die in de zaal ter inzage ligt. Op die lijst heb ik voorstellen gedaan over de wijze van behandeling. Als aan het einde van de vergadering daartegen geen bezwaren zijn ingekomen, neem ik aan dat de Kamer zich met de voorstellen heeft verenigd.
**

(Deze lijst is, met de lijst van besluiten, opgenomen aan het einde van deze editie.)

*B

!Subsidiariteitstoets ouderschapsverlof!

Aan de orde is de behandeling van:

- de brief van de Tijdelijke gemengde commissie subsidiariteitstoets van 30 september 2009, inzake de subsidiariteitstoets van een voorstel voor een richtlijn tot uitvoering van de door **BUSINESSEUROPE, UEAPME, het CEEP en het EVV gesloten herziene raamovereenkomst inzake ouderschapsverlof en tot intrekking van Richtlijn 96/34/EG (Com(2009)410 (32024, letter D)).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, in te stemmen met het in de brief gedane voorstel.

**

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ingekomen is een brief van het lid Timmerman-Buck van 6 oktober 2009 met de mededeling dat zij het lidmaatschap van de Eerste Kamer per 1 november 2009 wenst te beëindigen. Van deze brief zal mededeling worden gedaan aan de voorzitter van het Centraal Stembureau voor de verkiezing van de leden van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

**

*B

!Hamerstukken!

Aan de orde is de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Metrologiewet in verband met implementatie van de wijziging van de EG-richtlijn inzake de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der lidstaten op het gebied van meeteenheden (32029).**

Dit wetsvoorstel wordt zonder beraadslaging en zonder stemming aangenomen.

De **voorzitter**: De Kamer geeft hierbij de wens te kennen dat de wijzigingen van de Overeenkomst betreffende het Internationale Monetaire Fonds; Washington, 28 april 2008 en 5 mei 2008 (32049 (R1891), letter A) aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal worden onderworpen.

Op verzoek van de fractie van de Partij van de Arbeid heb ik de volgende leden in commissies aangewezen:

- tot lid van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Jeugd en Gezin de heer Hamel in plaats van de heer Leijnse;
- tot lid van de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschapsbeleid de heer Hamel in plaats van mevrouw Meurs;
- tot lid van de vaste commissie voor Economische Zaken de heer Hamel in plaats van de heer Noten;
- tot lid van de vaste commissie voor Justitie de heer De Vries in de bestaande vacature;
- tot lid van de commissie voor de Verzoekschriften mevrouw Meurs in de bestaande vacature;
- tot lid van de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene

Zaken en Huis der Koningin de heer Eigeman in de bestaande vacature;
- tot lid van de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat de heer Eigeman in de bestaande vacature.

**

*B

!Verkiezing Voorzitter!

Aan de orde is **de verkiezing van de Voorzitter der Kamer**.

De **voorzitter**: Zoals afgesproken, hebt u allen zaterdag 3 oktober 2009 de schriftelijke kandidaatstelling thuis ontvangen en is u bekend dat zich één kandidaat schriftelijk heeft gemeld.

Ik geef het woord aan de heer Van der Linden voor een korte toelichting op zijn kandidatuur.

**

*N

De heer **Van der Linden** (CDA): Voorzitter. Ik geef een korte toelichting op de brief die ik gestuurd heb, omdat de motieven in de brief zijn omschreven.

Ik zie deze functie niet om te heersen, maar om te dienen. Ik heb in de afgelopen jaren de eer gehad om met velen van u samen te werken. U kent mij dus vanuit andere verbanden. Ik ben geen staatsrecht deskundige, maar heb natuurlijk in de praktijk veel met het staatsrecht van doen gehad, zowel aan de overkant als in deze Kamer. In deze Kamer zitten zo veel deskundigen, dat ik mij daarin gesterkt voel om mij ook in de toekomst op dat punt wat verder te verdiepen.

Ik zal met energie werken in de Huishoudelijke Commissie aan het faciliteren van de Kamerleden, met name ten aanzien van de kwestie van de huisvesting. Ik heb één keer de eer gehad te mogen optreden in het College van Senioren. Ik kan mij dus een ervaringsdeskundige noemen. Ik heb drie minuten de kans gehad om het werk van Europa toe te lichten. Ik verzeker u dat ik met volle energie en met een geest van samenwerking het voorzitterschap van het College van Senioren op mij zal nemen.

Het is duidelijk dat wij in de komende periode geconfronteerd worden met een grote staatshervorming van het Koninkrijk. Daar zal ook veel aandacht naar uitgaan.

Tot slot wil ik zeggen dat de waardigheid van deze functie vergt dat de nevenactiviteiten in lijn zijn met die waardigheid. Voor mij staat integriteit al mijn leven lang hoog in het vaandel. Ik zal deze functie met hart en ziel vervullen; open, toegankelijk en met name ook met respect voor anderen.

Gelet op mijn brief, wil ik het hierbij laten. Ik sta uiteraard open voor vragen.

*N

De heer **Rosenthal** (VVD): Voorzitter. Ik dank de heer Van der Linden voor zijn presentatie en de brief die hij heeft gestuurd.

Ik heb twee korte vragen. De eerste betreft de andere functies die de heer Van der Linden vervult. Ik vraag hem alleen naar het lidmaatschap van de Raadgevende Vergadering van de Raad van Europa. Is hij van plan om die functie zo spoedig mogelijk op te geven in verband met allerlei overwegingen, onder meer van tijdsbesteding?

De tweede vraag betreft de passage in de brief van de heer Van der Linden waarin hij meldt dat hij goede samenwerking met de Hoge Colleges van Staat voorstaat. Uiteraard. Daar voegt hij aan toe: in het bijzonder de Raad van State. Zou hij nader kunnen verklaren wat hij met die verbijzondering bedoelt?

Ik heb tot slot geen vraag maar een mededeling. Mijn fractie wil de bittere pil van het opgeven van de functie voor de Raad van Europa voor de heer Van der Linden wel vergulden met de mededeling dat zij het beschermheerschap van de fanfare Sint Donatus verenigbaar vindt met het voorzitterschap van de Eerste Kamer.

*N

De heer **Kox** (SP): Voorzitter, wij kregen geen kans om aantekening tegen te vragen bij het eerste element van deze agenda, waarbij voorgelezen werd dat het lid Timmerman-Buck zomaar besloten had om hier te vertrekken, anders hadden wij dat graag gedaan. U plaatst ons voor een voldongen feit door uw keuze en nu moeten wij een nieuwe voorzitter kiezen. Frappant is dat in de commissiegang de portretten hangen van de mannen die hier voorzitter zijn geweest. Al die mannen konden alleen maar voorzitter worden op basis van een akkoordje tussen de leden. Nu komt er straks een mooie tekening te hangen van een vrouw die op eigen kracht gekozen is tot voorzitter van deze Kamer. Dat blijft natuurlijk toch wel iets bijzonders. Heeft dat iets met de vrouwen te maken, iets met deze Kamer of met allebei?

Voorzitter. We moeten nu een nieuwe voorzitter kiezen. Er is nu iemand over wie we het alweer eens zijn. Zo gaat dat waarschijnlijk met mannen. We zijn natuurlijk in 2011 of in 2015 gewoon weer vrij een vrouw te kiezen in deze Kamer, maar voorlopig kan mijn fractie zich buitengewoon goed vinden in de kandidatuur van René van der Linden. Ik heb wat kwaliteiten van hem opgeschreven. Mijn vraag is of we die ook van voorzitter Van der Linden moeten verwachten. Ten eerste het zijn van een gedreven parlementariër. Dat betekent de Kamer boven de regering stellen. Ten tweede liefhebber blijven van een stevig debat. Als je op het rostrum zit, mag je niet meedoen, maar wij willen wel doorgaan. Gaat dat lukken? Ten derde het zijn van een goed voorzitter. Ik heb René van der Linden leren kennen in de Raad van Europa, als voorzitter van de assemblee. Hij heeft daar naam gemaakt en het wil wat zeggen als je boven al die haantjes die daar rondlopen uit kan steken.

Het vervullen van de representatieve functie kan natuurlijk niemand zo goed als onze voorzitter, maar dankzij René van der Linden hebben we in Straatsburg toch ook presidenten, premiers, patriarchen, prinsen, prinsessen en andere prominenten langs zien komen. Geen van de mensen die langskwamen, werd niet goed ontvangen door hem. Ik denk dus dat dit ook wel gaat lukken.

Ik denk dat we René van der Linden ook kennen als iemand die zich heel goed realiseert dat Nederland in de Europese Unie ligt en de Europese Unie in Europa. Dat lijkt mij met het oog op de rol die deze Kamer wenst te spelen in het Europeadebat ook van belang. Ik ga ervan uit dat die kwalificaties allemaal zo blijven. Er staat ook nog "sociaal hart", met een "t" dus. Bij Donner had er hard, dus met een "d", kunnen staan, maar bij René van der Linden staat het er met een "t". Wij hopen dat dat in die eerbiedwaardige voorzittersstoel vooral ook zal blijven kloppen, want wij hebben Van der Linden toch wel leren kennen als iemand die er altijd begrip voor heeft dat achter de wetgeving de mens zit.

Ik heb vier korte vragen aan René van der Linden. Ik ga ervan uit dat wij in 2011 weer gewoon vrije verkiezingen hebben voor het voorzitterschap en het ondervoorzitterschap. Wij zullen dan afhankelijk van de omstandigheden van dat moment nagaan hoe dat moet gaan, ook met het oog op de ondervoorzitters. Kunnen wij het daarover eens zijn?

Wij hebben een paar voorbeelden waarin de regering de Kamer voorbij is gelopen: bij de sociale code en het ter instemming voorleggen van een richtlijn aan de Kamer. Hoe gaat de nieuwe voorzitter de regering ook op dat punt bij de les houden zodat deze Kamer, als zij ergens iets over te zeggen heeft, dat ook kan doen?

De afstemming tussen de Eerste en de Tweede Kamer is en blijft, als het over Europese regelgeving gaat, problematisch. Heeft de nieuwe voorzitter ideeën over hoe die in zo goed mogelijke banen geleid kan worden? Wij vormen tenslotte toch samen de Staten-Generaal.

Hoe moet het nu met mij en mijn collega's in Straatsburg, als René van der Linden er niet meer langskomt? Het is natuurlijk de uitstraling van René die ons daar ook allemaal een beetje in het zonnetje zet. Zonder dat zal dat toch een probleem worden. Ik begrijp nu ook nog dat Uri Rosenthal zo'n beetje ontslag met onmiddellijke ingang eist. Het lijkt mij dat wij daar nog wel fatsoenlijk afscheid moeten kunnen nemen. Heeft de nieuwe voorzitter misschien nog een opmerking over de relatie tussen interparlementaire assemblees en met name deze Kamer?

*N

De heer **Thissen** (GroenLinks): Voorzitter. Ik sluit mij namens de fractie van GroenLinks gaarne aan bij de woorden van de heer Kox. Wij hadden ook graag aantekening tegen gezien bij de brief die vanmiddag aan de orde was, maar die niet in stemming werd gebracht, waarin u, voorzitter,

aankondigt dat u zomaar naar de Raad van State gaat. Wij feliciteren u er uiteraard van harte mee dat u uw plaats inwisselt voor een andere mooie functie binnen een Hoog College van Staat.

Wij verheugen ons ook in de brief van de heer René van der Linden die zich hier uitdrukkelijk kandidaat stelt en dat ook toelicht, voor het voorzitterschap, om u, voorzitter, op te volgen als voorzitter van dit gerenommeerde instituut van de Staten-Generaal. Het best bewaarde publieke geheim, heb ik wel eens het gevoel. Daar zal wellicht onder zijn leiding verder verandering in komen, want dat is u ook de afgelopen jaren goed gelukt.

Wat de positie van de Eerste Kamer ten opzichte van Europa betreft: ik heb namens mijn fractie al toegejuicht, zij het in een Limburgse provinciale krant -- ook een best bewaard geheim, want die wordt in de rest van Nederland niet gelezen -- dat er een volbloed Europeaan op deze voorzittersstoel komt te zitten, want dat bent u onmiskenbaar, mijnheer Van der Linden. U stelt in uw brief ook dat u de Eerste Kamer nadrukkelijk wilt positioneren ten opzichte van datgene wat in Europa speelt. Enige maanden geleden hadden wij een discussie in diezelfde bijeenkomst toen u in drie minuten een toelichting mocht geven op de Assemblée van de Raad van Europa en uw opvatting over het parlementair voorbehoud. U was daar niet zo'n voorstander van. Ik zou u toch willen vragen om enige woorden meer te wijden dan u toen gedaan heeft in de beslotenheid van het College van Senioren aan de wijze waarop u ten opzichte van Europese wet- en regelgeving deze Kamer een positie wilt geven die recht doet aan het werk van deze Kamer en die, zo mogelijk, de Kamer ook in staat stelt om niet alles zonder slag of stoot van Europa over te nemen en om ook echt een positie in te nemen.

Ik denk bovendien dat u volgende week al gelijk voor een grote proef staat, want u moet niet alleen de gehele Kamer in de procedure en aan een tijdschema houden, maar vooral ook de minister-president. Ziet u daar tegenop? Hoe denkt u dat te kunnen bereiken en hoe denkt u zeker te voorkomen dat de minister-president steeds sneller gaat praten waardoor niet alleen de stenografen een gigantisch probleem hebben, maar ook ons gehoor!

*N

De heer **Van der Linden** (CDA): Voorzitter. Ik begin graag met de vragen inzake de Raad van Europa. Het spreekt voor mij vanzelf dat ik het lidmaatschap van de Parlementaire Assemblée van de Raad van Europa en de West-Europese Unie opgeef. Ik doe dat met een beetje spijt, maar met overtuiging, omdat het niet te combineren is. Waarom spijt? Omdat het een organisatie is die veel waarden vertegenwoordigt -- mensenrechten, rechtsstaat, democratie, sociale cohesie, culturele pluriformiteit -- die ook zo essentieel zijn voor het functioneren hier. Tegen de heer Kox zeg ik: wij moeten trots zijn op de leden van deze Kamer die in de interparlementaire assemblees een functie

vervullen, in alle interparlementaire assemblees. Trots, omdat zij het imago van Nederland daar versterken. Ik zeg zonder uitzondering, want dat is de afgelopen jaren altijd het geval geweest, met hoge kwaliteit, grote inbreng en met groot gezag in de organisaties. Dat is ook de voedingsbodem voor kwalitatieve debatten in deze Kamer. Misschien kunnen wij in de toekomst meer doen aan terugkoppeling. Dan kunnen wij nog meer gebruikmaken van de inhoudelijke discussies en de wisselwerking tussen het internationale en het nationale.

Dan de Raad van State. Waarom in het bijzonder? De een staat aan het begin van het traject van wetgeving en de ander aan het eind. Juist in de afgelopen jaren is de relatie met de Raad van State in de tweejaarlijkse debatten gebleken. Ook hebben wij voor de eerste keer in de geschiedenis een advies gevraagd aan de Raad van State over de Europese agentschappen. Wij hebben een uitstekend advies gehad. Ik vind dat wij ook in de toekomst die relatie moeten koesteren en een goede invulling geven.

Ik ben erg blij dat ik het beschermheerschap van de fanfare uit Grijzegrubben mag behouden. U weet dat vrijwilligerswerk, "cultuur" met een kleine en "Kultuur" met een grote K, eigenlijk een beetje de kern van de kleine samenlevingen zijn. Ik vervul die functie sinds 1978. Ik zal die met trots blijven vervullen, omdat herkenbaarheid, aandacht, betrokkenheid in kleine gemeenschappen voor ons allen heel belangrijk zijn.

Ik kom op de kwalificaties die collega Kox mij gegeven heeft. Ik zal mijn best doen, maar het zal moeilijk zijn. Ik val graag beide sprekers bij ten aanzien van de huidige voorzitter. Ik wil dat zelf ook zeggen, maar dat geeft tegelijkertijd aan hoe zwaar de taak is om haar op te volgen, dus daar past wel enige bescheidenheid aan deze kant.

Wat de vragen betreft: uiteraard schrijf ik hart met een "t", omdat ik denk dat de kern van mensen is: betrokkenheid bij anderen en je proberen te verplaatsen in de situatie van de ander. Ook als wij het hebben over landen wat verder weg: probeer je te verplaatsen in de ander, dan kom je vaak tot de beste benadering.

Wat de verkiezingen betreft: het is een verkiezing voor deze periode. Wat er na deze periode gebeurt, is open. Dat hangt van de verkiezingen af, nieuwe mensen, nieuwe partijen die in de Kamer kunnen komen. Daar wil ik absoluut niet op vooruitlopen.

Ik sta, samen met u, voor de rol, de betekenis en de positie van deze Kamer. Ik sta niet voor de positie van de regering. Ik wil nadrukkelijk zeggen dat ik hier wens te staan namens alle Kamerleden, met respect voor ieders opvatting.

De afstemming tussen de Eerste Kamer en de Tweede Kamer over Europa. Als u mij uw stem geeft, dan zal blijken dat ik aan dat punt ook enige aandacht besteed, omdat het naar mijn gevoel absoluut noodzakelijk is in de toekomst. Nu Lissabon dichterbij gekomen is -- misschien is het wel symbolisch dat ik hier nu sta, nu Lissabon zo dichtbij gekomen is -- moeten wij ervoor zorg

dragen dat wij als Eerste en Tweede Kamer juist die opdracht die in het Lissabonverdrag staat -- versterking van de rol van de nationale parlementen -- samen uitvoeren. Daar moeten we onze plek in vinden. Van onze kant moet er overleg zijn waar mogelijk en actie waar nodig.

Hoe moet het nu verder in de Raad van Europa? Ik kan u verzekeren dat ook de heer Kox daarvan, als voorzitter van United Left, een zeer gezaghebbend lid is, met andere leden hier. Nogmaals, ik zal dat werk wel missen, want het is ongelooflijk belangrijk en interessant, hoewel niet altijd eenvoudig. Ik mag hier wel zeggen dat ik in het laatste debat, toen de heer Kox namens United Left sprak, naar hem ben toegegaan en heb gezegd: "Jij hebt meer namens mij gesproken dan de woordvoerder van mijn eigen fractie." Het kan verkeren.

Over de relatie tussen de interparlementaire assemblee en de Kamer heb ik gesproken.

Dan de heer Thissen. Ik kan niet ontkennen dat ik een Europeaan ben, althans dat ik een passie heb voor alles wat in Nederland gebeurt in relatie tot Europa. Ik mag zeggen dat ik altijd heel dicht bij mensen heb gestaan. Dat is ook het interessante en fascinerende van het vak. Ik denk dat wij juist, ook in de toekomst, bij de Europese regelgeving heel selectief, maar scherp moeten opereren en scherpe keuzes moeten maken. Ik zou graag willen zien dat we een keer een vuist kunnen maken ten opzichte van de Europese Commissie, om te laten zien dat de nationale parlementen hun rol vervullen. Daar zijn gelegenheden voor. Die zijn er ook in het verleden geweest en daarin hebben wij een goede rol gespeeld. Er komen ook in de toekomst weer gelegenheden. Bij de begroting en de uitgaven van de Europese Unie vind ik dat de nationale parlementen zeer kritisch over de schouders moeten meekijken. Daarin hebben wij als Eerste Kamer, via de Rekenkamer en via de Europese Rekenkamer, een belangrijke rol vervuld en die moeten we ook in de toekomst blijven vervullen.

Mijn volgende punt betreft het parlementaire voorbehoud. Dat is een acquis, zoals wij dat noemen, aan de overzijde. Daar zullen we dus in de toekomst mee moeten leren werken. We hebben hier afgesproken dat we er nog invulling aan moeten geven. De grootste opdracht voor ons is nu dat de Kamercommissies in de komende periode het Werkplan Europa gaan uitvoeren. Dat zal niet makkelijk zijn, maar het moet wel gebeuren, anders verzaken wij onze plicht en verantwoordelijkheid ten opzichte van wat zich in Brussel afspeelt. Ik ben een Europeaan en ik voel veel voor Europa, maar ik heb ook altijd heel veel kritiek gehad, of het nu de agentschappen, de uitgavenpolitiek van de Europese Unie of het zich begeven op het terrein van onderwijs betreft. Er moet altijd een goede balans zijn en het ligt aan onszelf of we in staat zijn scherpe keuzes te maken.

De laatste vraag die mij is gesteld, is hoe ik aankijk tegen de spreektijd van de minister-president. En die van onszelf, uiteraard! Wij hebben ons gecommitteerd aan één minuut voor de toelichting op de posities van de fracties. We

hebben ons ook gecommitteerd aan spreektijden en als het aan mij ligt, gaan wij die spreektijden in de toekomst goed hanteren: in der Beschränkung zeigt sich der Meister. Laten we dat allemaal als uitgangspunt kiezen. Ik heb het geprobeerd bij mijn inleiding. Die is wat langer geworden, maar ik wilde recht doen aan de vragen die de leden hebben gesteld.

*N

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van der Linden. U kunt weer plaatsnemen.

Conform het gestelde in artikel 113 van het Reglement van Orde zal de verkiezing nu schriftelijk plaatsvinden.

Ik benoem tot stemopnemers de leden Dölle, voorzitter, Swenker, Tan en Van de Beeten.

Wellicht ten overvloede vraag ik of alle leden de presentielijst hebben getekend en deel ik de leden mede dat zij, als zij de stembriefjes invullen, dit duidelijk en behoorlijk dienen te doen. Niet, niet behoorlijk of niet duidelijk ingevulde stembriefjes zijn ongeldig.

**

Hierna wordt tot schriftelijke stemming overgegaan.

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de heer Dölle, voorzitter van het stembureau.

**

De heer **Dölle**, voorzitter van het stembureau: Er zijn 70 stemmen uitgebracht, waarvan 65 op de heer Van der Linden, 3 blanco en 2 ongeldig.

De **voorzitter**: Ik dank de heer Dölle en de overige leden van de stemcommissie hartelijk voor het volbrengen van hun taak.

Op grond van de uitslag van deze verkiezingen constateer ik dat de heer Van der Linden overeenkomstig artikel 115 van het Reglement van Orde een volstreekte meerderheid heeft verkregen en daarmee is gekozen tot Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

**

(applaus)

De **voorzitter**: Na sluiting van deze vergadering zullen de leden de gelegenheid hebben om de nieuw gekozen voorzitter in de Hall te feliciteren. Met een glaasje, want u kent mij nog ...

Ik zou de heer Van der Linden willen vragen om hier ten eerste mijn felicitaties in ontvangst te nemen. Vervolgens wil ik hem de hamer overdragen en vragen in de voorzittersstoel plaats te nemen.

**

(Mevrouw Timmerman-Buck draagt de voorzittershamer over aan de heer Van der Linden.)

Voorzitter: Van der Linden

De **voorzitter**: Beste collega's. Graag wil ik allereerst mijn dank en erkentelijkheid uitspreken voor het vertrouwen dat u met deze verkiezing in mij stelt. Ik zal mij met hart en ziel van mijn taak kwijten, met grote aandacht voor het handhaven van onze democratische waarden, traditie en integriteit.

Voor ik verder ga met mijn aanvaardingsspeech zou ik graag een woord van dank en waardering willen uitspreken aan het adres van de scheidend voorzitter. Nu zal het kort zijn, want het officiële afscheid vindt plaats op 10 november. Dan is er gelegenheid om er uitgebreid bij stil te staan, maar ik vind toch dat ik er op dit moment een paar woorden aan mag wijden. Zij heeft onder haar leiding statuut gegeven aan dit instituut. Ze is zorgvuldig en precies, heeft grote betrokkenheid en eindeloze werkkraft en is altijd op kwaliteit en inhoud gericht: een klasse apart. Ze heeft het huis aan mij op orde overgedragen. Het is een gespreid bedje. Wij zijn haar veel dank verschuldigd. Yvonne, un grand merci. Namens alle leden wil ik je deze bloemen overhandigen.

**

(applaus)

De **voorzitter**: Ik kan u verzekeren dat het niet hetzelfde boekje is als zojuist.

Collega's. Vertrouwen en verantwoordelijkheid zijn kernwaarden van alle tijden. Deze kernwaarden staan in onze samenleving onder druk. In een democratie geeft vertrouwen evenwicht aan de maatschappij. Het gaat om vertrouwen over en weer: tussen burgers onderling, in instituties, maar ook van instituties in burgers. Zonder vertrouwen gaat ieder voor zich en de overheid vergeeft voor ons allen. Vertrouwen is dus kostbaar en daarom moeten wij als volksvertegenwoordigers uiterst zorgvuldig omgaan met het vertrouwen dat de burgers ons hebben gegeven. Dat vertrouwen is niet ons eigendom. Wij hebben het te leen en moeten elke dag opnieuw laten zien dat wij het waard zijn. Dat geldt ons doen en laten, ons spreken en zwijgen, ons overwegen en besluiten.

Juist in tijden van verreikende veranderingen die vergaande consequenties voor de gehele samenleving hebben, moeten wij gezamenlijk investeren in sterke, geloofwaardige, democratische instituties en in de versterking van de democratische rechtsorde. Daar ontleent het openbaar bestuur zijn gezag aan. Juist in tijden van grote veranderingen moeten wij met elkaar bewust in dat gezag investeren. Bilderdijk dichtte: "In het verleden ligt het heden, in het nu wat worden zal." Wij hebben mogelijkheden en problemen geërfd van onze voorgangers en wij zullen onze erfenissen weer doorgeven. Onze opdracht is niet om in de beperkte tijd die wij individueel en samen hebben alle problemen op te lossen. Wie dat verwacht, jaagt illusies na en frustreert zichzelf. Onze opdracht is wel om ons tot het uiterste in te spannen, om gebreken op te sporen en te verhelpen en om nieuwe kwaliteit toe te voegen. Waar sommigen de breedte zoeken in het debat,

zoeken wij de diepte. Onze emoties stoppen wij niet weg, maar verstand, ervaring en inzichten zijn in dit huis misschien nog wezenlijker elementen.

De belangstelling voor de Eerste Kamer als instituut en voor haar werkzaamheden is aanzienlijk groter geworden. Wij moeten gezamenlijk de kracht blijven zoeken in het selectief, maar scherp hanteren van onze instrumenten. Wij moeten doen waar wij goed in zijn zonder politieke opvattingen tekort te doen, en zo mogelijk optreden vanuit de breedte van de Kamer met één woordvoerder. Wij moeten aandacht hebben voor belangrijke waarden die niet altijd voldoende aan bod komen, zoals de samenhang tussen vraagstukken, langetermijnvisies en de directe relatie tussen nationaal en Europees. Wij kennen toegevoegde kwaliteit en diepgang door bijvoorbeeld themadebatten, expertmeetings en openbare symposia. Wij leggen tegenstrijdigheden in beleid bloot door een probleemgerichte benadering. Als wij in deze Kamer vanuit onze eigen kwaliteit en sterke punten ons werk doen, dienen wij daarmee het Koninkrijk en zijn burgers. Dat is, wat vertrouwen geeft.

Voor mij geldt in het bijzonder het uitgangspunt: be local, act global; dicht bij mensen, maar in een brede context. Het Europese Verdrag van Lissabon vertegenwoordigt niet alleen een nieuwe stap in het Europese integratieproces, maar zorgt voor een toenemende verwevenheid tussen de nationale en Europese democratieën en rechtsordes. Dat vraagt expliciet om grote betrokkenheid en, zo nodig, om vroegtijdige interventie van de parlementen. Een actieve betrokkenheid van nationale parlementen met een kritisch-constructieve houding zal bijdragen aan het vertrouwen van de burgers in onze democratische instellingen, maar tevens in Europa. Wij zullen nog scherper kunnen en moeten toezien op de consequenties van Europese wetgeving, op de implementatie ervan en zo ook op het fenomeen van de nationale koppen. Algemeen wordt erkend dat de Eerste Kamer hierin een bijzondere positie heeft verworven, niet in concurrentie met de Tweede Kamer, maar complementair, en misschien stimulerend en prikkelend.

Kijkend naar de toekomst, zien wij een nieuwe wereld ontstaan met nieuwe machten en nieuwe verhoudingen. Wil Europa in die wereld een rol blijven spelen, dan is ook een grotere democratische parlementaire betrokkenheid vereist. De Eerste Kamer maakt deel uit van de democratische structuur van Nederland en Europa. Voor de benodigde verdieping en kwaliteit is het zaak, samen te werken met relevante instituties en maatschappelijke organisaties, die evenzeer deel uitmaken van deze structuur. Deze samenwerking draagt ook bij aan het vertrouwen van de burger in de politiek en de democratie.

Collega-senatoren, nogmaals zou ik u dank willen zeggen voor het vertrouwen; het verplicht. Geheel wederzijds vertrouw ik op uw kennis en kunde. Ik sprak over vertrouwen en verantwoordelijkheid. Daar hoort bij: respectvol samenwerken. Ik mag u voorgaan in onze bezigheden. Daar ligt voor mij een bijzondere

verantwoordelijkheid. Met steun van u zal dat een aangename last zijn om te dragen. Ik heb het volste vertrouwen dat wij samen de komende tijd de juiste balans zullen vinden tussen tijd en activiteit.

**

(applaus)

De **voorzitter**: Ik sluit de vergadering.

**

Sluiting 14.17 uur.

!Lijst van besluiten en ingekomen stukken!

*N

Lijst van besluiten:

De Voorzitter heeft na overleg met het College van Senioren besloten om:

a. de plenaire behandeling van de volgende (wets)voorstellen te doen plaatsvinden op: 6 oktober 2009:

Wijziging van de Metrologiewet in verband met implementatie van de wijziging van de EG-richtlijn inzake de onderlinge aanpassing van de wetgeving der lidstaten op het gebied van meeteenheden (32029);

Wijzigingen van de Overeenkomst betreffende het Internationale Monetair Fonds, Washington, 8 april 2008 en 5 mei 2008 (32049, R1891);

19 januari 2010 (i.p.v. 17 november 2009):

Voorstel van wet van het lid Waalkens houdende strafbaarstelling van het plegen van ontuchtige handelingen met dieren en pornografie met dieren (verbod seks met dieren) (31009);

b. het voorbereidend onderzoek van de volgende wetsvoorstellen te doen plaatsvinden door de commissies voor

Onderwijs, Cultuur en Wetenschap op 13 oktober 2009 (i.p.v. 6 oktober 2009):

Wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en enige andere wetten onder meer in verband met de verbetering van het bestuur bij de instellingen voor hoger onderwijs, de collegegeldsysteematiek en de rechtspositie van studenten (versterking besturing) (31821);

Wijziging van de Mediawet 2008 en de Tabakswet ter implementatie van de richtlijn Audiovisuele mediadiensten (31876); op 27 oktober 2009:

Wijziging van de Wet op het primair onderwijs, de Wet op de expertisecentra, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet medezeggenschap op scholen en de Leerplichtwet 1969 in verband met de invoering van bekostigingsvoorschriften voor minimumleerresultaten, alsmede een aanvulling van de interventiemogelijkheden in het kader van

het overheidstoezicht, en de verbetering van het intern toezicht (31828);
Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit op 27 oktober 2009:

Wijziging van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren strekkende tot het opnemen van bepalingen inzake bestuurlijke boetes (31814);

Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 27 oktober 2009:

Wijziging van titel 7.10 (arbeidsovereenkomst) van het Burgerlijk Wetboek in verband met de totstandbrenging van een inlenersaansprakelijkheid met betrekking tot de voldoening van het toepasselijke minimumloon en de toepasselijke minimumvakantiebijslag (31833).

Lijst van ingekomen stukken, met de door de Voorzitter ter zake gedane voorstellen:

1. de volgende door de Tweede Kamer der Staten-Generaal aangenomen wetsvoorstellen:

Wijziging van enkele bijzondere wetten in verband met de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen (31844);

Intrekking van de Wet verzelfstandiging Informatiseringsbank en wijziging van diverse wetten in verband met de oprichting van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) (31944);

Wijziging van de Metrologiewet in verband met implementatie van de wijziging van de EG-richtlijn inzake de onderlinge aanpassing van de wetgeving der lidstaten op het gebied van meeteenheden (32029).

Deze wetsvoorstellen zullen in handen worden gesteld van de desbetreffende commissies;

2. de volgende regeringsmissives:

een, van de minister-president, minister van Algemene Zaken, ten geleide van een afschrift van een brief d.d. 25 september 2009 aan de Voorzitter van de Tweede Kamer, inzake heroverwegingen (griffiennr. 144964);

een, van de minister van Buitenlandse Zaken, houdende goedkeuring van het op 10 juni 2008 te Madrid totstandgekomen verdrag tot uitwisseling van inlichtingen met betrekking tot belastingen tussen het Koninkrijk der Nederlanden, ten behoeve van de Nederlandse Antillen, en het Koninkrijk Spanje (Trb. 2008, 144), alsmede een toelichtende nota bij dit verdrag (griffiennr. 144934);

een, van alsvoren, houdende goedkeuring van het op 24 november 2008 te Madrid totstandgekomen verdrag tot uitwisseling van informatie met betrekking tot belastingen tussen het Koninkrijk der Nederlanden, ten behoeve van Aruba, en het Koninkrijk Spanje (Trb. 2009, 12), alsmede een toelichtende nota bij dit verdrag (griffiennr. 144936);

een, van alsvoren, inzake het voornemen tot het sluiten van vier uitvoeringsverdragen (griffiennr. 144956);

een, van de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris voor Europese Zaken,

ten geleide van het verslag van de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen (Razeb) van 14 en 15 september 2009 (griffiennr. 144836.01);

een, van alsvoren, inzake Albanië/verzoek van de Raad aan de Commissie om het schrijven van een advies (griffiennr. 144932);

een, van de staatssecretaris voor Europese Zaken, ten geleide van 2 fiches die werden opgesteld door de werkgroep Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen inzake o.a. Mededeling betreffende de productiemethode voor EU-statistiek: een visie voor de komende tien jaar (griffiennr. 144933);

een, van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, inzake voorleggen van het besluit tot wijziging van het Besluit financiële verhouding 2001 op grond van artikel 8, vierde lid, van de Financiële - verhoudingswet (griffiennr. 144962);

een, van de staatssecretaris van Defensie, inzake project "Groot Pantservoertuig": aanvullende behoeften (griffiennr. 144953);

een, van de minister van Financiën, ten geleide van de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en informele Ecofin van 1 en 2 oktober 2009 (griffiennr. 144937);

een, van de minister van Defensie, inzake erratum op de geannoteerde agenda EU informele bijeenkomst ministers van Defensie in Gotenburg, 28 en 29 september 2009 (griffiennr. 144918.01);

een, van de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, inzake nahang Besluit bodemmiddelen ISV-3 (griffiennr. 144945);

een, van de minister voor Wonen, Wijken en Integratie, ten geleide van het jaarverslag 2008 Wet bevordering eigenwoningbezit (griffiennr. 144944);

een, van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, inzake besluit tegemoetkoming specifieke zorgkosten (griffiennr. 144946).

De voorzitter stelt voor, deze missives voor kennisgeving aan te nemen. De bijlagen zijn neergelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning ter inzage voor de leden;

3. de volgende missive:

een, van de Algemene Rekenkamer, ten geleide van het rapport Lissabonstrategie voor duurzame economische groei en werkgelegenheid in Europa (griffiennr. 144930).

De voorzitter stelt voor, deze missive voor kennisgeving aan te nemen. De bijlage is neergelegd op de afdeling inhoudelijke ondersteuning ter inzage voor de leden;

4. de volgende geschriften:

een, van D.v.R. te Z., inzake vingerscan ID-kaarten (griffiennr. 143395.24).

Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden van de commissie voor Binnenlandse Zaken en de Hoge Colleges van Staat/Algemene Zaken en Huis der Koningin;

een, van R.W. inzake verschil tussen week en weekend ov-studentenkaart (griffiennr. 144948). Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden van de commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschapsbeleid;

een, van L.v.d.L., inzake de CO₂-uitstoot (griffiennr. 144951). Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden van de commissies voor Verkeer en Waterstaat en voor Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu/Wonen, Wijken en Integratie;

een, van W.F.A.H. te E-S, inzake grensprovincie Limburg en de Miljoenennota (griffiennr. 144959). Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden van de commissie voor Verkeer en Waterstaat;

een, van R.G. te A., inzake de mondiale economie (griffiennr. 144940). Dit geschrift wordt van belang geacht voor de leden van de commissie voor Economische Zaken;

een, van B. en S., inzake het fenomeen ME/CVS (griffiennr. 144952);
een, van een groep bezorgde burgers te E., inzake voorgenomen vaccinatie in verband met de grieppandemie (griffiennr. 144866.01);

een, van K.D.B. te Z. inzake een aanmaning op een schuld inzake IB/PV over 2006 (griffiennr. 144957).

Deze geschriften worden van belang geacht voor de leden van de commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport/Jeugd en Gezin.

De Voorzitter stelt voor, deze geschriften voor kennisgeving aan te nemen.